

skal optræde med samme Villie, saa skal den ene bøje sig for den anden, men det skal ske frivilligt — det indrømmer jeg.

Jeg synes, at man den Gang vaagede noget stærkere over det, end det var nødvendigt, og jeg tror, at man kunde have gjort Forligsinstitutionen noget fastere og stærkere, hvis man havde været nok saa lempelig fra Arbejderrepræsentanternes Side ved den Lejlighed, men selve det, der laa til Grund for det: Arbejdernes Ret til til syvende og sidst at bestemme over deres egen Arbejdskraft, maa jeg tilstaa, jeg ikke vil være med til at beskære — det strider i alt Fald imod den Frihedsopfattelse, jeg har. Jeg tilhører et Parti, der har Arbejdets Frihed paa sit Program, og naar jeg kræver Arbejdsfrihed for mig selv og min Person, saa maa jeg ogsaa sige, at jeg vil yde den til andre, saa langt som Samfundsforholdene kan bære det.

Ogsaa af den Grund vil det blive meget vanskeligt at gennemføre en Voldgiftsdomstol i det virkelige Liv — jeg slutter mig ganske til Indenrigsministeren i saa Henseende. Naturligvis, hvis man kunde finde en Form for en Voldgiftsdomstol, hvori man kunde se et betydeligt Fremskridt og en Betyggelse, saa vilde jeg ogsaa gerne være med til at lade mig overbevise; men jeg slutter mig til Indenrigsministeren i den Opfattelse, at det paa Forhaand er meget vanskeligt at se, hvorledes en saadan Domstol skal indrettes, saa den kan komme til at virke paa den ideelle Maade.

Lundberg: Det er jo ingenlunde saaledes, at det Spørgsmaal, vi her drøfter, er nyt. Det er tværtimod et hundred Aar gammelt Spørgsmaal, som har beskæftiget Sindene baade her og i Udlandet gennem disse mange Aar, ligesom man ogsaa har prøvet Systemet forskellige Steder.

Jeg vil gerne allerførst pege paa, at det ærede Medlem Hr. Zahle i 1921—22, da han stod som Ordfører for det radikale Venstres Forslag om at gennemføre en Voldgift i den Strid, som da stod mellem Arbejdere og Arbejdsgivere her i Landet — det var ikke et Forslag om permanent tvungen Voldgift, ingenlunde, det var fremsat netop i den paagældende Tvangssituation, om man saa vil, netop i det brændende Øjeblik —, sagde, at det var et Spørgsmaal, man skulde omgaas med meget stor Varsomhed. Han siger: „Disse nye Synspunkter, der er frembragt under de ekstraordinære Forhold under Krigen, maa man dog vogte sig vel for at bære ud i Fremtiden, og derfor er det, jeg vil indlede min

Anbefaling af dette Lovforslag med Erkendelsen af, at man maa betræde denne Vej med megen Forsigtighed og passe paa, at ikke Reaktion eller Tvang af urimelig eller utidig Art ad denne Vej bringes ind i Lovgivningen overfor Arbejderne“.

Det ærede Medlem Hr. Stauning sagde ved samme Lejlighed (Sp. 5892): „En saadan fast, blivende Voldgiftsdomstol — altsaa ikke det, der foreligger udtrykt i dette Lovforslag, men det, som visse Mennesker i Tankerne stadig vender tilbage til — vilde ganske utvivlsomt have forskellige uheldige Sider, som ogsaa er aabenbare, hvor man har det i Øjeblikket“. Og han peger et andet Sted paa, at i saadanne Tilfælde maa det være den paagældende Regering, som gaar i Spidsen, Initiativet maa komme i hvert enkelt Tilfælde fra den til den Tid siddende Regering, og uden at det fremføres af den, eller med den som Modstander eller endog blot som passiv Tilskuere, vil det være yderst betænkeligt, ja, umuligt at gennemføre noget saadant.

Det ses da ogsaa, at hvor man har beskæftiget sig med Spørgsmaalet rundt om i Udlandet, er man meget skeptisk overfor hele dette Systems Anvendelighed. I Island har man været inde paa Spørgsmaalet, men man endte med til Slut at skabe en Forligsinstitution, som paa det nærmeste falder sammen med det System, vi har herhjemme. I Svejts har man i Fabriklovens § 31 en Bestemmelse om Forligsskamre, som skal træde i Virksomhed under saadanne Konflikter, og Parterne er pligtige at møde for disse, altsaa ganske som her. Hvis Forligsforslaget ikke antages, skal der ifølge Fabriklovens § 34 blive Tale om frivillig Voldgift, men Forudsætningen er, at begge Parter er indforstået hermed, og under alle Omstændigheder gaar man ikke videre end til frivillig Voldgift.

I Australien har man jo ganske vist i vid Udstrækning været inde paa Systemet tvungen Voldgift, men selv derfra lyder Beretningerne ingenlunde til Gunst for hele dette System. Det blev indført i sin Tid i dette Nybyggerland, navnlig for at skærme de daarligst stillede blandt Arbejderne, fordi de havde svage eller ingen Organisationer; derfor vilde Samfundet skaffe disse allerdaarligst stillede Arbejdere en Beskyttelse gennem Lovgivningen, saaledes at de ikke-faglærte Arbejders Løn ikke stod i et alt for urimeligt Forhold til de faglærtes. Men en Mand, som har beskæftiget sig overordentlig meget med disse Sager i Australien — det ved det ærede Medlem Hr. Dahlgaard ogsaa —, nemlig